

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫНИҢЫ
15 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

№ 68 (7297) • 1992 снл. Бас мйми 6 кунз. Суббота • Снлнати 8 харчы

Хайдах тэрининг, фермер?

Турагч солилцархын олохтоого Сер-гей Лаврентьевич Турантаев, аралха-ройуонга бигр бастаа фермер. Өсөө 1989 сэл бэлээн ыһагар бөлһөнөй хал-лаһытыбатын тэриһинтэ. Байэтин ыһыһан, үбүһэн, нэлэн сүдэ ыһан. Эгэ урга да бууһлар, техника көстүбү-тэ, оу өрөмүһүнүн сүүрэр гына-гостуммута. Сүрүннээн, сибинһа-ни-лүтүнэн дьарыһтанар.

Того да элчүүтү байнг олбуорун
хиттэн огорон таагарбылыг илгн,
хиттэн атын тулалар сирнн сүөх бео-
вадына бэрт дуонн сүөх бородууксуя-
нан мунгуданнаххын снп. Наар аты-
ахан оту-бурдугу будуох днстэххэ, нн
аххн. Сарыннн-кочотун тэн, снн
уоонн малнаххара тувар.

[illegible]

— Дээ, бидийг олохноор аан бастаан урдтук үүсвэрэн нэрэр буохтум. Баа-
һаабыр 12 гектарга дэвшинэн ыстым.
Бу күнүгэ 5 гектарга хорхуоннуу
лордо сэлдэбый, — динр Сергей Лав-
сентенин.

Фермер бийлал росказызка 4 тонна ийинийа этин туттарыахтаабыттан 1 оннатын хайы-сах толорбут. Күбүн 25 онна хортуюнубу туттарыахтаах эбит. Оттон бурдугун снэмаба уурунар. Оттон рдугун сийинийэлэрэгэр снэтэр санаа таах. Оччотугар этн өкөрөн таһаарар роскуота балачча кычына үнү.

Бу «Испра» дүн аагшын регистра-
ржаажымыт биир данэ нэргээн иһинэн та-
һаһыт бааһынай хабзайыстыбат
агиттарга хоһобур буюубута ыраатта.
Эд курдук, сана тэринээччилэр түүн
Сэрээгэ кэлэ тураллар, сүбэлэтэллэр,
иһэ саналаах барааччылар өйүт.

Басгийн үйбэл хийхэд нийслэлтэй тус-
гүйн мэдээллийн, ордуу бичигдэл
үзүүлж буулахына. Барьца үрдүтэй
буулахына, олгуур-мэстлэр сиринг гэ-
лэгчтэй уооно тийлэр-тайлэр үлэвч
ийм үлэхтэй курдук барьцажтэйр чол-
уу мэлэн толорхой суох буулага дүн.

Турантасктар нини уолаттара улаатан
тталарын кытта тэннэ үлэлиилэр.
тракторы, атын да техниканы хайа ба-
дарар үлэстэллэр. Кыра эрдэхтэриттэн
адаларын кытта биригэ сымдаан, ки-
ниэхэ убаан, ханнык да үлэстэ хамнаска
сыйыстаталар. Бүдүн Паллуктара орто

[illegible]

Дьоннорбут кэллэ-кэлээт икки площадканы эрэбин-
дээригэр ылыабытынан
бардылар. Бу күһүргэ
тадионига 400 метр эр-
чимтэлээх сүүрэр суолу
рэвинэнэн тэлгэтэ сыл-
быаллар. Итинэн салгы
олаттар атах ооньбуула-
ах ытыаллар секторын
рэвиниэллэхтэрэ. Манан
күлүк. Аны долойдон

икки площадканы эрэбин-
дээригэр тэлгэтэнигэ үлэлтэх-
тэрэ. «Олимп» бу үлэлэри
17 чылыһыага бүтэрэргэ
былаанналар. Тыл сири
спортсменнарыг IV оон-
ьуулаах ытыаллаах-
таах стадионугар үлэ
салтаныар.

«СО» корр.

оснууданы, Рустамнара 9-йу бүтэрэжир
түбүгүтэ сэлэдьэллэр.

—Дооно-сэргэний нэгтгэл илгээх, ки-
нэлдэгч өмөө, тирэх буолар, ийнхэ-
хуох барыга кыайтарыгтыа, — диир фер-
мер. Мин техникабын барытын бэйлээ
буудум-таалым диирбөр кэрэжэй буо-
дуо. Виллан тулар көмөлөспүт, ойло-
бүт тарилта да, табаарыстар да бааллар.
Сүүс-сөөгөтүүн элч-аһы үнэтиэхтээдэр
буодуох, доруобуйарын да сүтэрэххин,
дыкэ кэргэннин чычарбас өлөхтүүхүн
сөн. Дыниэх үлэ дии, эгэри дыһы
одо ооннууута буолбатах. Бийиги ийбиги
түн үлэлэтэ да сатаабаалыт. Кини бэйа-
га тустаах үлэлээх, ас астыыра, танаа
тигэра, дыкэ хомуйара да сөн буолба-
тах дуо?

Турантаевтарын тийдэххнээ оннук өрүһүслүттүү үлэһин сыйдыар оёнуу, эгэ дьыа хаһаайынын көрүүн суога. Ол араары бу олбуор нинизэҕэ ферманы баһтарар кистөөх сиргэ биэр баһыһаһы барытын киһилэр көрөдлөр, киһилэр чөчирөгөдлөр. Улаһы-хамһаһы табан аттарар, табан төрүннөр дьомгоһу кыһарар да олбуор киһини буюлар эби.

II. СЫРОВАТКА

Снимок: фермер С. Л. Турантаев.
Автор фотота.

Сайылыққа табыстылар

Былал дүгү эрдэс-эб-тинин Эрлинн Эрстинин аатынан совхоз дирекция-та сайылынга тахсынын-дам былал 25 күнүгүр-дүрү түмүктүүгү бы-наарбыта. Совхозка баста-рыкан Чавыр аренднай-предприетнеча үс ын-нык уонна биір ыңырай ферматын кабардо. Хайахсылт отделементин бары фермалара сайылын-ка тахсыстылар. Кинилэр үс ынныкык уонна икки ыңырай титинистарын са-йылыахтара.

Мэчирхэнтэ тахсыалтаа
ям абиллибита эрээр,
бу кэллэнги күнэртэ хал-
дан тымнойда. Ныстын
ярахангын түмүтэмн.

тэ эмээ таавар. Бидийн үүнгэ соохоз фермалара В тонна курдугу мыллар. Отгон үүнгэ улахан халданы мэтчирэн биддэртэр эрэ ситтарэр кыахтаахтар. Огно соохоз нхки отделишета бидлардылар. Хонтодогтон А. А. Тарабунин старшайдаах түерт маньлыксылтаах ферма эрэ. Мылыммада кесте Бодобээ агыд ферма Чочудаа тагыста. Отгон кадардар бу кй 8-с чылы бидатыттан көһөрө суотадаллар.

 CO_2 kropp.

C. CEPTEB.

УРАТЫ ЭППИЭТТЭЭХ
ХАМПААНЬАНЫ ТӨНӨ
БЭЛЭМНЭЭХ КӨРСӨБҮТ?

Оттоохун хамгаалалтаа та субу ытан нэлээ. Хал буолбут «ураты», «уус-тука» диир тыллартан та-ба да туттуммут ийин, бийыл төрдүттөн атын-нэҥэ үлэһиттэри табыл-лар. Ааспыт кыстыкка ордук «Турагыч» сөхсөз тастан элбэх оту ниллэ-ринкитэ эбээт. Онуоха үбүһү, техникадан элбэх көмөнү ылдыта. Он уруон буолууларына табыллар.

[illegible]

Индийын ураты оро-
нуоммут. Айылда-илимат,
сир-уот өргүзүн. Уон сыл
баһыгар бинир-икки сыл
сүтүгүн ылабыт. Ол эрэн-
эһэ, - чахтаах да сыл-
рип ха... "ас госуларе-
Вичигин олор састааһы-
рын сүүмүрдиккэлэр, сир-
уоту тымарсадлар. Союз
7 тыһ. тоннаны оттуурга
былаанналар. Ол иһигэр
Хонтоого 1900, онтон
уратылар 1700-гүү тон-
наны.

Отгон Болзургга, Солон
вьелка, сүрүмжон, сир

Биридэ хармааны дахпа-
на, эргилдэн көрбөккө.
Ону киники ички сүл
анаһи да көрдөрөр.
1990 сүл кураан этэ. 28
тыһ. тонна оту баламалаа-
тыһ.

Биллентиттэн 4317 тонна тгв.

тып оройуон тас өртүгэр
оттообуннуг, өссө 1500
тоннаны атыыласпынныт.
Былырын 22291 тонна
оттоох кыстыкка ийирбип-
пит. Ол иһигэр таска
2163 тоннаны оттоон,
атылгыгар 4540 тонна-

Оттообун хайыската уда-
рыһыкта урукку үтэстэргэ,
ныымаларга төһөрү эр-
дэр. Холобур, былырын
иһэстэбэ оттоммокко хаа-
ларыллыбыт сирдэри көгөх
хайаайыстыбадаахтар бэр-
ке туһаммыттара. Механи-

ны буудууны, Мангани юстөрүзүн, оту атыылаанын албазы ийэр, Оттон сына боско барда. Быйылгы кыстык канынны бидарыгар тонна от 4000 солк., оттон Золотиниатан, Нерюнгриттан кэлэр от автомашинатан элэ 70 тыһ. солк. тигидэ. Өсө 100 тыһ. солк. буолуодун сабагалымылар. Көһөн оттоһун даҕаны ороскуоттаага өйдөнөр.

Бэйл халаймыстыба-
лар оттооһууга рабочай
былалларынан аогостолло-
ругар итилэри бары өр-
түүн ыарангэтан көрөл-
дөрө эрэйиллэр. Оччо оту
оттоон, бачча сүөлүүнү
нигэлэрт днэн үөһэттөн
ыйыы-кэрдин аны сүөх,
ар, өлүүнүн, харааба

Налин хотууруулан оттоо-
хун расценкатын үрдэ-
тиэхха. Республика Тыва
хайааньастыбалыгар мин-
истерствөгә маньаха сү-
бэлэһиниэри онордо: на-
ли энотутар бир тонна он-
ко — 1950 солк., колони-
длинан оттоохунга —
1100, ситэти сүөх механи-
зациялаахха — 638, на-
ли механизациялаахха — 510
солк. диэн. Улаан интэ-
риэсттир сыалтан про-
йеунга бу расценкалары
үлдэтэр сөп.

Сир реформата барар
эрэри, эмне бытааным
сыгарылар. Хааайысты-
балар бытарыйымыла бу

[illegible][illegible]

С. СМЕРНИКОВА.

